

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2-6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

11.6.2024

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

VIITE Kirjallinen asiantuntijalausuntopyyntö ICES:n tieteellisestä neuvosta Itämeren kalastusmahdollisuuksista v. 2025 (Asia: E 39/2024 vp)

ASIA Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) lausunto Suomen kannasta kansainvälisen merentutkimusneuvosto ICES:n tieteellisiin neuvoihin Itämeren kalastusmahdollisuuksista vuodelle 2025

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut kansainvälisen merentutkimusneuvoston (ICES) tieteelliseen neuvoon vuodelle 2025 sekä maa- ja metsätalousministeriön laatimaan perusmuistioon (EU/61/2024-MMM-27) Suomen kannasta. SVK esittää kalastusmahdollisuuksia koskien lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

VAPAA-AJANKALASTAJIEN NÄKEMYKSET KOSKIEN LOHTA JA TAIMENTA

Itämeren päältäan ja Pohjanlahden lohen TAC

Pohjanlahti

ICES esittää kaupallisen- ja vapaa-ajankalastuksen yhteenlasketuksi maksimaaliseksi saaliiksi yhteensä 40 000 lohta Pohjanlahdella vuonna 2024. **SVK voi kannattaa esitystä Suomen kannaksi.**

ICES toteaa neuvossaan, että Pohjanlahden alueella kutuvaelluksella olevaa lohta voidaan pyytää rannikkokalastuksessa. SVK huomauttaa, ettei ICES:n varsinaiseen tieteelliseen neuvoon sisälly sanallista mainintaa siitä, että kaiken kalastuksen tulisi tapahtua enintään neljän merimailin päässä rannikosta (eli perusviivasta eli sisäisten aluevesien ulkorajasta) olevalla alueella. Etenkin Selkämerellä suurin osa uistelusta on tapahtunut kauempana kuin neljän merimailin päässä perusviivasta ennen kuin rajoitus vuonna 2021 laajeni koskemaan vapaa-ajankalastusta. Neljän merimailin rajaa on avomerellä erittäin hankala hahmottaa, ja se turhaan rajoittaa ja sumputtaa vapaa-ajankalastusta rannikon läheisyydessä.

SVK esittää, että kaupalliselle rannikkokalastukselle aikoinaan asetettu neljän merimailin raja koskisi vain kaupallista kalastusta ja vapaa-ajankalastus (uistelu) vapautettaisiin tästä säännöstä.

SVK esittää poistettavaksi kirjausta neljän merimailin rajasta ja seuraavaa muotoilua perusmuistion

kantaan: ”Suomi kannattaa lisäksi teknisten kalastussääntöjen jatkamista. Leveyspiirin 59°30′N pohjoispuolella osa-alueilla 29N, 30 ja 31 touko-elokuussa lohen vapaa-ajankalastusta ei rajoitettaisi EU säännöksiin”.

Itämeren pääallas

SVK toteaa, ettei Itämeren lohikantojen tilassa olla kattavasti saavutettu tavoitteena olevaa 75 % smoltituotantoa. Tavoitteeseen pääsy vaatii sekakantakalastuksen vähentämistä Itämeren pääaltaalla ja lisäksi jokisuiden ja jokien kalastuksen säätelyä sekä vaellusesteiden poistoja ja lisääntymisalueiden kunnostuksia. Itämeren pääaltaalla on kielletty lohen kohdennettu kaupallinen kalastus ja vapaa-ajankalastuksessa on sallittua vain yhden rasvaeväleikatun lohen saaliiksi ottaminen päivässä. Sama sääntö vain rasvaevälisten lohien saaliiksi ottamisesta laajeni vuodelle 2024 koskemaan myös Ahvenanmerta ja Selkämeren 59°30′N pohjoispuolella (pyyntiruudut 29N ja 30), mutta nyt saadun ICES:n suosituksen mukaan rajoitus olisi tarpeeton em. alueelta.

SVK lähtökohtaisesti kannattaa Suomen kannaksi tehtyä tieteellisen neuvon mukaista esitystä Itämeren pääaltaan lohenkalastuksen kieltämisestä myös vuonna 2025.

SVK katsoo, että Suomen neuvotteluvaraan tulee sisältää myös valmius hyväksyä rajoitetun vapaa-ajankalastuksen jatkaminen Itämeren pääaltaalla.

Lohen vapaa-ajankalastuksen säännelty jatkaminen pääaltaalla on jatkossakin perusteltua etenkin sen sosioekonomisen merkitysten perusteella. Esimerkiksi pelkästään Saksassa lohenkalastuksen arvoksi on ennen vuotta 2022 laskettu 5 miljoonaa euroa vuodessa ja yhden saalislohen arvoksi 1 000 euroa. SVK:n vuoden 2022 uistelusta tekemän selvityksen perusteella yhden merestä uistellun lohen arvoksi Suomessa tuli välittömät kulut huomioden 1150 €. SVK:n esityksen myötä neuvotteluvaraan sisältyisi mahdollisuus hyväksyä lohen vapaa-ajankalastus pääaltaalla sellaisia säädöksiä noudattaen, jotka tukevat heikkojen lohikantoihin elpymistä.

Suomenlahden lohen TAC

SVK kannattaa kannattaa Suomenlahden lohen TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisesti (9 440 kpl) siten, että hylkeiden vahingoittamien lohien sekä vapautettujen alamittaisten (kuolleet) lohien määrä ja arvioitu raportoimaton saalis sekä Venäjän osuus (9,3 %) vähennetään, jolloin EU TAC olisi noin 8 000 lohta.

Suomenlahden ICES:n neuvossa todetaan, että kalastuksen tulisi kohdentua istutettuun loheen ja, että istutettavien lohien rasvaeväleikkausta tulisi jatkaa. SVK:n mukaan Suomen tulee edistää toimia, joilla lohen kaupallista kalastusta kohdennetaan Suomenlahdella istutettuun eli rasvaeväleikattuun loheen. Käytännön toimenpiteenä tulisi pyyntiä ohjata pois esimerkiksi Kymijoen suulta, jonne Suomen puolen villoista lohista iso osa pyrkii.

Meritaimen

SVK kannattaa meritaimenen kaupallisen kalastuksen kieltä neljän merimailin rajan ulkopuolella. SVK esittää, että Suomen tulee lisäksi kannattaa ICES:n neuvon elinympäristöjen kunnostamisesta ja vaellusesteiden poistamisesta sekä neuvon mukaisia toimia meritaimenen sivusaalisuolleisuuden vähentämiseksi, erityisesti verkkokalastuksen lisäsäätelyä. Kalastuksessa tulisi käyttää pyydyksiä, joista rauhoitetut luonnossa syntyneet taimenet voidaan vapauttaa.

NÄKEMNYKSET MUIDEN LAJIEN KALASTUKSEEN

Silakan ja kilohailin osalta SVK toteaa, että kalastuksessa tulisi noudattaa varovaisuusperiaatetta, ja kalastuksen määrästä päätettäessä tulee huomioida näiden lajien merkitys myös lohen ravintona. Pohjanlahden silkkakannan romahdus vuosikymmenen alkupuolella osuu samaan aikaan, kun ensimmäistä vuotta meressä syönnöstävien lohien selviäminen on ollut erityisen heikkoa. Tämä on näkynyt merkittävänä vähentymisenä esimerkiksi Tornionjokeen nousevien lohien määrässä (v.

2023 n. 93 000, v. 2022 n. 52 000 ja v. 2023 n. 20 000 lohta). Vaikka Pohjanlahden silakkakannan elpymisestä on merkkejä, niin samaan aikaan kilohailin nuoret vuosiluokat arvioidaan heikoiksi. Kilohailin kalastuskiintiö tulisi asettaa ICES:n suosituksen alarajalle. Pohjanlahden silkan tilasta saadaan tarkempaa tietoa syksyllä ja kiintiöstä päätetään myöhemmin.

Muiden lajien ja kantojen kalastuksen osalta SVK kannatta ICES:n neuvoa ja esittää varovaisuusperiaatteen huomioon ottamista kalastuksesta päätettäessä.

TAUSTAA

TIETEELLINEN NEUVO KOSKIEN LOHTA JA MERITAIMENTA

Kansainvälinen merentutkimusneuvosto ICES on antanut neuvonsa vuoden 2025 enimmäissaaliskiintiöistä eli TAC:sta Itämeren kalakannoille.

ICES:n antama **lohta** koskeva tieteellisen neuvon mukaan Itämeren pääaltaalla (leveyspiirin 59°30'N eteläpuolella) sekakantakalastuksen (sekä kaupallinen että vapaa-ajankalastus) lohisaalis tulisi olla nolla lohta.

Pohjanlahdella (osa-alueilla 29N, 30 ja 31) voidaan jatkaa kutuvaelluksella (touko-elokuussa) oleviin lohiin kohdistuvaa rannikkokalastusta niin, että kokonaissaalis on enintään 40 000 lohta.

Suomenlahdella lohen kokonaissaalis voisi olla enintään 9 440 lohta. Samalla ICES toteaa, että luontaisiin lohikantoihin kohdistuvan kalastuskuolleisuuden tulisi olla mahdollisimman alhainen.

ICES:n neuvon mukainen kalastuksensääteily antaisi Itämeren pääaltaaseen laskevien jokien heikoille lohikannoille mahdollisuuden elpyä, kun taas Pohjanlahden alueen vahvimmat villit lohikannat kestäisivät esitetyn mukaisen pyyntikuolleisuuden.

Meritaimenta koskevassa neuvossaan ICES toteaa, että meritaimeneen kohdistuvaa kalastusta tulisi vähentää luonnonvaraisten meritaimenkantojen suojelemiseksi. Neuvoon sisältyy, että näiden toimenpiteiden tulisi koskea myös sellaisia kalastusmenetelmiä, joissa meritaimenia saadaan sivusaaliina. Lisäksi neuvon mukaan on tarpeen kunnostaa meritaimenen elinympäristöjä ja poistaa vaellusesteitä.

VALTIONEUVOSTON KANTA

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

ICES:n neuvot muodostavat perustan syyskuussa annettavalle komission ehdotukselle vuoden 2025 kalastusmahdollisuuksista Itämerellä. Lopullisesti niistä päätetään Maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa lokakuussa.

Suomen BALTFISH:ssa ja neuvostossa sekä komission suuntaan tapahtuvaa ennakkovaikeuttamista varten on tarpeen muodostaa keskeisten kalakantojen TAC:eista Suomen kanta varhaisessa vaiheessa ICESin neuvojen perusteella.

Suomen kanta

Peruskanta

Suomi kannattaa Itämeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamista vuodelle 2025 siten, että kalakantoja hyödynnetään kestävästi enimmäistuottoa (Maximum Sustainable Yield, MSY) koskevan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden mukaisesti.

Kalastusmahdollisuudet tulee siten vahvistaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen 2016/1139 Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja ja näitä kantoja hyödyntäviä kalastuksia koskevan monivuotisen suunnitelman ja ICES:n niitä koskevan uusimman tieteellisen neuvon perusteella.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC

Suomi kannattaa ICES:n neuvon perusteella vuodeksi 2025 ratkaisua, jonka mukaan TAC asetettaisiin 40 000 lohen merisaaliin (kaupallisen ja vapaa-ajankalastuksen) perusteella siten, että Pohjoisella Itämerellä, Ahvenanmerellä, Saaristomerellä ja Pohjanlahdella (leveyspiirin 59°30'N pohjoispuolella osa-alueilla 29N, 30 ja 31) voidaan neljän merimailin sisäpuolella kutuvaelluksen aikana (toukokuun alun ja elokuun lopun välisenä aikana) kalastaa lohta kohdennetusti.

ICES:n mukaan lohenkalastus tulisi Itämeren pääaltaalla leveyspiirin 59°30'N eteläpuolella kieltää.

Lisäksi pyritään siihen, että aiempien vuosien tavoin muut Itämeren jäsenvaltiot sitoutuisivat siirtämään hyödyttömiksi jäävät lohikiintiönsä tarvittavilta osin ylläpitämään Suomen (ja Ruotsin) rannikkokalastusta. Tämän mahdollisuuden hyödyntämistä harkitaan kuten aiemminkin lohitiilanteen ja erityisesti lohen nousua jokiin koskevan tiedon perusteella.

Suomi lähtee siitä, että lohenkalastuksen säätelytoimenpiteiden tulee kohdella kaupallista ja vapaa-ajan kalastusta (ml. kalastusmatkailu) tasapuolisesti. Suomi kannattaa lisäksi teknisten kalastussääntöjen jatkamista. Leveyspiirin 59°30'N pohjoispuolella osa-alueilla 29N, 30 ja 31 touko-elokuussa neljän merimailin sisäpuolella lohen vapaa-ajankalastusta ei rajoitettaisi EU säännöksiin.

Suomi edellyttää, että komissio ja jäsenvaltiot edelleen valvovat, että Itämerellä ei harjoiteta laitonta lohenkalastusta ja että lohenkalastuksen edellä mainittua kieltoa Itämeren pääaltaalla noudatetaan.

Suomi pitää erittäin tärkeänä, että Itämerelle saadaan lohen monivuotinen suunnitelma. Lisäksi Suomi katsoo, että kaikki kalastuskuolevuus tulee ottaa huomioon kalastuksen säätelyssä.

Suomenlahden lohen TAC

Suomi kannattaa Suomenlahden lohen TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisesti (9 440 kpl) siten, että hylkeiden vahingoittamien lohien sekä vapautettujen alamittaisten (kuolleet) lohien määrä ja arvioitu raportoimaton saalis sekä Venäjän osuus (9,3 %) vähennetään, jolloin EU TAC olisi noin 8 000 lohta.

Pohjanlahden silakan TAC

Suomi ottaa kantaa Pohjanlahden silakan TAC määrään, kun ICES:n neuvo siitä on saatu. ICES arvioi Pohjanlahden silakan kutukannan koolle ja kalastuskuolevuudelle uudet viitearvot syyskuuhun mennessä, jonka perusteella TAC voidaan asettaa kalastuskuolevuuden MSY vaihteluvälin mukaisesti.

Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon Fmsy vaihteluvälin kutukannan kokoon suhteutetun alarajan ja pistearvon välillä siten, että TAC olisi 95 340 – 125 344 tonnia. EU:n TAC muodostuisi vähentämällä Venäjän osuus (9,5 %) ja ottamalla huomioon Riianlahden ja pääaltaan välinen vaellus, jolloin EU:n TAC olisi 83 880 – 111 034 tonnia (107 – 175 % lisäys verrattuna vuoden 2024 EU TAC:iin 40 368 tonnia).

Riiianlahden silakkakannan TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon ja Fmsy vaihteluvälin ala- ja ylärajan välillä siten, että TAC olisi 30 394 – 45 235 tonnia.

Läntisen silakkakannan TAC

Suomi kannattaa ICES:n neuvon mukaisesti nollasaalista läntiselle silakkakannalle.

Kilohailin TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon ja Fmsy vaihteluvälin ala- ja ylärajan välillä siten, että TAC olisi 130 195 – 169 131 tonnia. TAC:n tasossa tulee ottaa huomioon Venäjän osuus (10,08 %) siten, että EU:n TAC olisi 117 071 – 152 082 tonnia (42 – 24 % vähennys verrattuna vuoden 2024 EU TAC:iin 201 000 tonnia).

Itäisen turskakannan TAC

Suomi kannattaa sitä, että turskalle asetetaan vain sivusaalis-TAC aiempien vuosien mukaisesti. Suomi myös kannattaa nykyistä kuturauhoitusta (touko-elokuu) ja vapaa-ajankalastuksen kieltämistä turskan pääasiallisilla esiintymisalueilla osa-alueilla 24 – 26.

Turskan sivusaaliskiintiön kohdennettu käyttö osana tutkimuskalastusta olisi aiempien vuosien mukaisesti sallittava, jotta turskakannan tilan kehitystä voidaan arvioida. Vaihtoehtoisesti tulee sallia turskaan kohdentuva pienimuotoinen kalastus alle 12 metrin pituisilla muuta kuin trooleja käyttävillä kalastusaluksilla läntisen silakan vuotta 2024 koskevan ratkaisun mukaisesti.

Lisäksi Suomen kannalta on tärkeää, että jäsenvaltiot sitoutuvat edelleen turskaa koskeviin kiintiövaihtoihin niin, että turska ei muodostu pullonkaulalajiksi muiden lajien kalastuksessa niille jäsenvaltioille, joiden turskakiintiöt ovat pienet.

Läntisen turskakannan TAC

Suomi kannattaa sitä, että turskalle asetetaan vain sivusaalis-TAC aiempien vuosien mukaisesti.

Punakampela

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisesti siten, että TAC on enintään 20 062 tonnia osa-alueilla 22 – 32 (vuonna 2024 TAC on 11 313 tonnia).

Meritaimen

Suomi kannattaa sitä, että meritaimenen kaupallisen kalastuksen kieltä jatketaan myös vuonna 2025 neljää meripeninkulmaa kauempana perusviivoista mitattuna.

Yhteisymmärryksen saavuttamiseen tarvittava neuvotteluvara

Suomi on neuvotteluprosessin aikana valmis hyväksymään ja valmistelemaan oma-aloitteisesti sellaisia ratkaisuja (esim. kalastuksen ajallisia ja alueellisia rajoituksia), jotka ovat ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä kalastuksen ja varovaisuusperiaatteen mukaisia sekä ovat tarpeen poliittisen yhteisymmärryksen saavuttamiseksi ja Suomen tavoitteiden edistämiseksi neuvostossa

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Asian valmistelija

Janne Rautanen, kalatalousasiantuntija

Olli Saari
toiminnanjohtaja